

تاریخچه و اهمیت مراقبت بیماری تب خونریزی‌دهنده ویروسی کریمه‌کنگو

Crimean Congo Haemorrhagic Fever (CCHF)

تب خونریزی‌دهنده ویروسی کریمه‌کنگو (CCHF) یک بیماری خونریزی‌دهنده تب‌دار حاد است که بوسیله کنه منتقل می‌شود و در آسیا، اروپا و آفریقا وجود دارد. مرگ و میر بالا دارد و همه‌گیریهای داخل بیمارستان آن نیز شایع هستند.

با وجودی که بیماری مخصوص حیوانات است ولی موارد تک‌گیر و همه‌گیری‌های ناگهانی این بیماری در انسانها نیز اتفاق می‌افتد.

بیماری توسط جرجانی پزشک و دانشمند معروف ایرانی در کتاب گنجینه خوارزمشاه (حدود سال ۱۱۱۰ میلادی) بعنوان اولین سند مکتوب که به زبان فارسی نوشته شده به تفصیل توصیف شده است.

در این کتاب شرح یک بیماری خونریزی‌دهنده در تاجیکستان فعلی آمده است، علائم بیماری شامل خون در ادرار، خونریزی از مقعد، استفراغ خونی، خلط خونی، خونریزی در حفره شکم و خونریزی از لثه‌ها بوده و ذکر شده است که بندپای کوچکی احتمالاً شپش یا کنه ناقل بیماری می‌باشد که بطور طبیعی انگل پرندگان است. اولین مورد توصیف‌شده بیماری در منطقه کریمه در سال ۱۹۴۲ یعنی دو سال قبل از اپیدمی کریمه رخ داده است. در سال ۱۹۴۴ در خلال جنگ جهانی دوم بیماری در شبه‌جزیره کریمه شایع و باعث مرگ بیش از

۲۰۰ نفر از روستائیان و سربازان گردید.

بیماری و خصوصیات بالینی و نحوه ابتلا افراد، برای نخستین بار توسط شوماکوف روسی تشریح گردید. در سال ۱۹۴۶، ۷ مورد که ۵ مورد آن از طریق انتقال در بیمارستان بوده است در ترکمنستان گزارش شده است. در سال ۱۹۵۶ بیماری در منطقه کنگو (زئیر) شایع گردید و ویروس عامل بیماری از افراد مبتلا جدا سازی شد و بعنوان ویروس کنگو نامگذاری گردید. در سال ۱۹۶۹ مشخص شد که عامل ایجاد کننده تب خونریزی دهنده کریمه مشابه عامل بیماری است که در سال ۱۹۵۶ در کنگو شناخته شده است و با ادغام نام دو محل یک نام واحد کریمه کنگو برای بیماری ویروسی بدست آمد.

از زمان شناخت بیماری در سال ۱۹۴۴ میلادی تاکنون موارد مختلف بیماری در کشورهای زیر گزارش شده است: **قاره آفریقا:** کشورهای سنگال، نیجریه، کنیا، تانزانیا، اتیوپی، زئیر، اوگاندا. **اروپای شرقی:** بلغارستان، یوگسلاوی، مجارستان، یونان، ترکیه.

شوروی سابق: روستف، استاورپول، داغستان، ارمنستان، ترکمنستان، ازبکستان، قرقیزستان، اکراین.

آسیا: عراق (از سال ۱۹۷۹ تا سال ۱۹۹۶ حدود ۵۵ - ۲۵ نفر در نواحی مختلف عراق به CCHF مبتلا شده‌اند)، پاکستان (موارد بیماری اولین بار در سال ۱۹۷۰ در چندین ایالت پاکستان شایع گردید. در سال ۱۹۷۶ بدنبال بروز بیماری در یک نفر دامدار و انجام عمل جراحی بر روی آن، جراح و یک نفر از پرستاران پس از ابتلاء به بیماری فوت شدند و متخصص بیهوشی و کمک جراح بعد از ابتلاء به بیماری و بروز علائم بیماری، بهبود یافته‌اند). در سال ۱۹۹۸ یک همه‌گیری دیگر در پاکستان اتفاق افتاد که ۲ نفر از ۴ نفر مبتلا جان باختند. هندوستان (در بررسی‌های اپیدمیولوژیکی در سال ۱۹۷۳، انتشار وسیع آلودگی در ایالت‌های جنوبی هندوستان گزارش شده است).

افغانستان (در سال ۱۹۹۸ مواردی از تب خونریزی‌دهنده ویروسی کریمه کنگو با ابتلا ۱۹ نفر و مرگ ۱۲ نفر گزارش شده است، همچنین در سال ۲۰۰۰، ۲۵ مورد بیماری همراه با مرگ ۱۵ نفر نیز گزارش شده است). ایران: برای اولین بار شوماکوف و همکاران در سال ۱۹۷۰ حضور CCHF در ایران را ثابت کرده و آنتی‌بادی CCHF را در سرم ۴۵ گوسفند که از تهران به مسکو فرستاده شده بود شناسایی کرد. سعیدی و همکاران در سال ۱۹۷۵، آنتی‌بادی بر علیه ویروس CCHF را در ۴۸ نفر از ۳۵۱ نفر (۱۳ درصد) در مناطق دریای خزر و آذربایجان شرقی جدا کرد.

از سال ۱۹۹۹ (۱۳۷۸) موارد محتمل و قطعی بیماری در ایران گزارش گردید که گزارش مفصل آن در گزارش وضعیت اپیدمیولوژیکی بیماری CCHF در ایران در سال ۱۳۷۸ به بعد آمده است.

تصویر ۲: نقشه پراکندگی بیماری CCHF در جهان

Crimean - Congo Haemorrhagic Fever

